

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มวิชาการฯ สพข.๖ ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โทร. ๐๕๓-๑๒๑๑๖๗ ต่อ ๑๘-๒๐
ที่ กษ.๐๘๑๓.๐๒/..... วันที่ ..... สิงหาคม ๒๕๖๒.....

เรื่อง ...สรุปบทเรียนที่ได้จากการพัฒนาความรู้ เพื่อใช้ประกอบการประเมิน รอบที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

ด้วย ข้าพเจ้า นางสาวจันทนา ยะจา ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ได้เข้ารับการ
พัฒนาความรู้ เพื่อใช้ประกอบการประเมิน รอบที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๒ หลักสูตร จึงขอสรุป
บทเรียนที่ได้จากการพัฒนาความรู้ฯ ให้ทราบ พร้อมทั้งได้แนบเอกสารหลักฐานการเข้ารับการพัฒนาความรู้
ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเสนอ ผอ.สพข. ๖ ต่อไป

(นางสาวจันทนา ยะจา)
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ วันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก
(World Day to Combat Desertification)

วันอังคาร ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒

ณ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๑. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร/เรื่อง

เพื่อจัดกิจกรรมรณรงค์วันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลกและวันดินโลก สร้างความรู้ความเข้าใจถึงการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนจากตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนวคิดสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทยและศูนย์ความเป็นเลิศ ด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการดินอย่างยั่งยืน

๒. สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา/หัวข้อวิชา

Mr.Kwangho Baek ผู้แทนสำนักเลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ได้มีการอ่านสารจากอนุสัญญาฯ สรุปดังนี้ ในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี ในปี ๒๕๖๒ ของอนุสัญญาและวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก สำนักเลขาธิการอนุสัญญา UNCCD ได้กำหนดหัวข้อการรณรงค์คือ “Let’s grow the future together” โดยมองความก้าวหน้าของประเทศภาคีสมาชิกที่จะลดความเสื่อมโทรมของที่ดินและแนวคิดสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน โดยตั้งแต่อนุสัญญาฯ ได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ ปี ๒๕๓๗ ปัจจุบันมีประเทศภาคีสมาชิก ๑๙๗ ประเทศ ดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาฯ การประสานงานและกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมและปกป้องที่ดินจากการใช้อย่างผิดวิธี เพื่อสามารถผลิตอาหาร น้ำ และพลังงานได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน การรับรองแนวคิดความสมดุลของทรัพยากรที่ดินเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีการกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติจากการทำให้เกิดความเสื่อมโทรมมาเป็นการรักษาคุณภาพและศักยภาพการผลิตของที่ดิน เพื่ออนาคตภายใน ปี ๒๕๗๓ และการขับเคลื่อนในทิศทางหลังปี ๒๕๗๓ จะช่วยพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ในการพัฒนาบุคลากร ชุมชน และประเทศชาติให้เกิดความผาสุก เศรษฐกิจเจริญเติบโต มีความมั่นคงทางอาหาร น้ำและพลังงาน โดยมีการชี้แจงประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) จากการที่โลกเผชิญกับความท้าทายและได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ อนุสัญญาฯ จะต้องพัฒนาเติบโตขึ้นและเป็นที่รับรู้ว่าจะต้องเป็นองค์หลักในการดำเนินงานความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินและก้าวไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืนหลังปี ๒๕๗๓

๒) ประเทศภาคีสมาชิก ๑๙๗ ประเทศ มีพันธกรณีในการอนุรักษ์ รักษาที่ดิน ซึ่งจะช่วยให้ประชากร ชุมชนและประเทศมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงทางอาหาร น้ำและพลังงาน โดยให้ความสำคัญกับผู้ใช้ที่ดินที่จะช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการดินอย่างยั่งยืน

๓) การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนคือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายในโลก การเรียนรู้ และการทำความเข้าใจถึงผลกระทบกับปัญหาอื่นๆที่สัมพันธ์กัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นสิ่งสำคัญและหาแนวทางที่จะลดผลกระทบดังกล่าว

โดยกรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้รับผิดชอบในฐานะหน่วยงาน ผู้ประสานงานระดับชาติ(National Focal Agency) ของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification : UNCCD) ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ และสหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ ๑๗ มิถุนายน ของทุกปี

เป็นวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก(World day to combat desertification) เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความเสื่อมโทรมของที่ดินและภัยแล้ง รวมถึงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามอนุสัญญาจึงเชิญชวนประเทศภาคีสมาชิกจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมและการดำเนินงานของอนุสัญญาฯในประเทศของตน ในปี ๒๕๖๒ นี้ สำนักเลขาธิการอนุสัญญา UNCCD ได้กำหนดหัวข้อการรณรงค์คือ “Let’s grow the future together” ซึ่งเป็นการรณรงค์ในวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก ปี ๒๕๖๒ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน จากตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทยและศูนย์ความเป็นเลิศ ด้านการวิจัยแห่งภูมิภาคเอเชียและเป็นเวทีให้ผู้นำชุมชน เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าร่วมรับฟัง เสนอความคิดเห็นด้านการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน

การบรรยายพิเศษ ๒ เรื่อง ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน และการจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือด้านทรัพยากรดินแห่งประเทศไทยและความเชื่อมโยงกับกรอบในระดับภูมิภาค

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยนายอนุวัชร โปธินาม ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐ บรรยายถึงศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่งของประเทศ ในด้านปัญหา แนวพระราชดำริ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ และการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ

๒. การจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือด้านทรัพยากรดินแห่งประเทศไทยและความเชื่อมโยงกับศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) โดยนายไพรัช พงษ์วิเชียร ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงดินเค็ม กรมพัฒนาที่ดิน โดยกล่าวถึงความเป็นมาในการจัดตั้งศูนย์ฯ โดยมีมติเปิดตัวศูนย์ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูล การวิจัย นวัตกรรมด้านทรัพยากรดินของภูมิภาคเอเชีย
- เพื่อส่งเสริมงานวิจัยด้านทรัพยากรดินและการสร้างเครือข่าย
- เพื่อเป็นศูนย์กลางเครือข่ายความร่วมมือของนักวิจัยในเอเชีย
- เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูล
- เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิบัติการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนของเอเชีย

นอกจากนี้ ยังมีกล่าวถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และโครงสร้างของศูนย์ฯ รวมถึงบทบาทของประเทศสมาชิกในการขับเคลื่อนและการสร้างเครือข่ายศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยแห่งภูมิภาคเอเชียด้วย

มีการเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ เรื่อง “บทบาทของภาคประชาชน เกษตรกร ต่อการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน”

๓. ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน

ทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการที่ดินและ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ดินและน้ำ ที่มีส่วนสนับสนุนการรักษาระบบนิเวศในชุมชน การสร้างความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบจากการย้ายถิ่นฐาน การละทิ้งพื้นที่ ตลอดจนสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ ปกป้อง และฟื้นฟูที่ดินเพื่อการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน

โครงการฝึกอบรมด้านการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์

“รอบรู้เกษตรกรอินทรีย์”

หลักสูตรย่อย สรุปบทเรียน กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ พี จี เอส ปี ๒๕๖๒ และแนวทางดำเนินการต่อ
ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๕ - ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒
ณ โรงแรมคุ้มภูคำ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

๑.วัตถุประสงค์ของหลักสูตร/เรื่อง

๑.๑ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ PGS วิทยากร
ผู้จัด กระบวนการ PGS และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS

๑.๒ เพื่อให้ผู้จัดและทีมวิทยากรสามารถสรุปบทเรียนและแนวทางขับเคลื่อน ปัญหาอุปสรรค
แนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS

๒. สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา/หัวข้อวิชา

๒.๑ บรรยายสรุปสถานการณ์ในรอบปีที่ผ่านมา และทบทวนกระบวนการ พี จี เอส ผู้การได้รับรอง
มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

กระบวนการ พี จี เอส เป็นกระบวนการรับรองเกษตรกรอินทรีย์ในระดับชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ภายใต้หลักการความไว้วางใจ เครือข่ายสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เหมาะกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์รายย่อย กลุ่มมีการแปรรูปเอง ขายตรง ที่ผู้ผลิต และผู้บริโภคสื่อสารกันได้โดยตรง
PGS ไม่เพียงเป็นการรับรองเกษตรกรอินทรีย์เท่านั้น แต่เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้และ
เชื่อมกับตลาดในท้องถิ่นด้วยการแสดงจุดยืนและสร้างตลาดท้องถิ่นและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยมี
หลักการ คือ ๑.วิสัยทัศน์ร่วม ๒.การมีส่วนร่วม ๓.ความโปร่งใส ๔.ความไว้วางใจ ๕.กระบวนการเรียนรู้
๖.ความสัมพันธ์แนวราบ การเสียสละเวลา มาทำงานร่วมกัน

PGS เป็นกระบวนการสากล สหพันธ์เกษตรกรอินทรีย์นานาชาติ IFOAM ได้จัดทำระบบและกระบวนการ
เผยแพร่ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ได้มีการนำไปใช้หลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล โบลิเวีย แอฟริกาใต้
ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย อุกันดา แทนซาเนีย หมู่เกาะแปซิฟิก จีน มองโกเลีย เวียดนาม ภูฏาน และ
ไทย ปัจจุบันมีเกษตรกรรายย่อย กว่า ๖๖ ประเทศ ๒๔๑ กลุ่ม พี จี เอส ๓ แสนกว่าครอบครัว
ADB, FAO ส่งเสริม PGS ในประเทศลุ่มน้ำโขง ๖ ประเทศ เมื่อวันที่ ๔ - ๗ เม.ย. ๖๐ ได้แก่ ไทย ลาว
เวียดนาม กัมพูชา เมียนมาร์ และจีนตอนใต้ และ เมื่อ เม.ย. ๕๘ - ๖.ค. ๕๙ ADB, กรมพัฒนาที่ดิน และมูลนิธิ
เกษตรกรอินทรีย์ไทย นำร่อง ๕ กลุ่ม ได้แก่ ๑.กลุ่มสหกรณ์เกษตรกรอินทรีย์ทัพไท ๒.กลุ่มสหกรณ์เกษตรกรอินทรีย์
เชียงใหม่ ๓.กลุ่มสุขใจออร์แกนิก พี จี เอส นครปฐม ๔. กลุ่มสหกรณ์แม่มอกลำปาง ๕.กลุ่มสหกรณ์เกษตร
อินทรีย์เพชรบูรณ์

๒.๒ การจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิตและการสร้างตลาดสินค้าอินทรีย์ออนไลน์ เป็นช่องทางการจำหน่าย
ให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง โดยมีการแนะนำ เว็บไซต์ขายของออนไลน์ “อู๋คำขอปิง” โดยมี
สินค้าที่หลากหลายที่ผลิตจากเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ ผู้ผลิตสินค้าชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็น
ช่องทางการตลาดใหม่ให้กับสินค้าที่จะสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น รองรับวิถีชีวิตของผู้บริโภคยุคใหม่
ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน

๒.๓ การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อมูลองค์ความรู้

๒.๓.๑ นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๒.๓.๒ การจัดการความรู้

- ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
- การจัดการฟาร์มแบบองค์รวม
- การป้องกันโรค แมลงศัตรูพืช การจัดการด้วยวิธีธรรมชาติ ปัจจัยการผลิต

สารชีวภัณฑ์ กำจัดโรคและแมลง

- การปฏิบัติเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- การขึ้นทะเบียนออนไลน์เพื่อขอใบรับรองเกษตรอินทรีย์ PGS โดยเข้าเว็บไซต์ www.pgs-organic.org สมัครสมาชิก จากนั้นลงทะเบียน และ log in โดยตั้ง user name และ password เพื่อเข้าสู่ระบบจัดการ กรอกข้อมูลตัวแทนกลุ่ม ข้อมูลสมาชิก
- การตลาด

๒.๔ วิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม โดยใช้แบบประเมิน ๗ วิเคราะห์ ตามหลักการ PGS ได้แก่ สิ่งที่ได้รับ ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อน ประเด็นโต้แย้งภายในกลุ่ม และการเข้าร่วมโครงการ PGS ว่ามีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ตามเอกสารแบบฟอร์มที่จำเป็น ๖ แบบฟอร์ม F๑ : ปฏิญญาการสมัครเข้าร่วมโครงการการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม แบบฟอร์ม F๒ : แผนการผลิตเกษตรอินทรีย์ของผู้ผลิต แบบฟอร์ม F๓ : ใบสมัครขึ้นทะเบียนกลุ่ม (สมัครใหม่) แบบฟอร์ม F๔ : รายการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อน แบบฟอร์ม F๕ : สรุปรายงานผลการตรวจประเมินประจำปี แบบฟอร์ม F๖ : แบบขอขึ้นทะเบียนผู้ได้รับการรับรองประจำปี และแบบฟอร์มการประเมินตนเอง

๓. ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน

ทำให้ทราบแนวทางการดำเนินงานและการขับเคลื่อน ปัญหาอุปสรรค รวมถึง การพิจารณาปรับปรุง และกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ PGS จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เครือข่ายเกษตรกร วิทยากร เจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาที่ดิน